

DOWN

AUSTRALISKA NYZEELÄNDSKA VÄNSKAPSFÖRENINGEN

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

UNDER

NR 2 / 2018

*Intervju med
fotbollsprofilen*
ALI RILEY

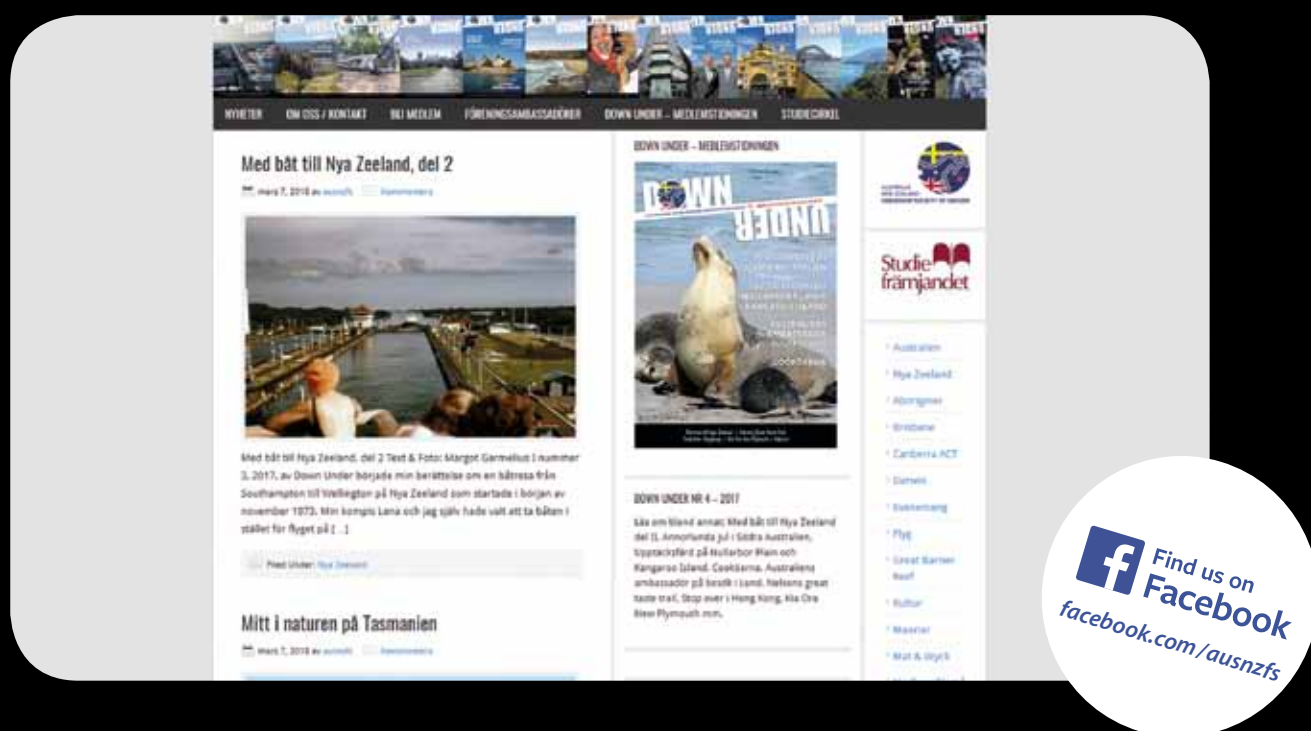
*Bland hobbitar och
levande natur på*
NYA ZEELAND

SYDNEY
*– dit åker vi gärna
igen och igen*

En vecka i Sydney / Socceroos i Fotbolls VM 2018 / Det nyzeeländska skolsystemet
Drömmen om Australien blir verklighet / Australiska Nyzeeländska Vänkskapsföreningen 1969 – 2018

Besök VÄNSKAPSFÖRENINGENS HEMSIDA

På hemsidan hittar du senaste nytt om evenemang, nyheter, medlemsförmåner och tips. Du kan läsa artiklar, reseskildringar och få information om working holiday, visum mm.

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

Bli medlem
I AUSTRALISKA NYZEELÄNSKA
VÄNSKAPSFÖRENINGEN

Medlemsavgift 200:- kalenderår. Förutom vår medlemstidning erhåller du en mängd rabatter hos företag och föreningar som vi samarbetar med. Att bli medlem utvecklar och lönar sig! Inbetalning till PlusGiro konto 54 81 31-2. Uppge namn, ev. medlemsnummer och e-postadress.

I Sverige har sommaren förhoppningsvis anlänt tillsammans med denna utgåva av Down Under nr 2, 2018. För alla fotbollssintresserade väntar en riktig högtidspunkt när Fotbolls-VM startar den 14 juni. Extra kul att både Australien och Sverige lyckats kvalificera sig. Australien gör sitt femte VM och går in i turnering en den 16 juni då de möter tuffast möjliga motstånd i form av Frankrike. Sverige inleder den 18 juni mot minst lika svårt motstånd i form av Sydkorea. För er som befinner i på västkusten rekommenderas Down Under bar i Göteborg där ni tillsammans med aussies kan se på matcherna tillsammans. På tal om fotboll så har vår ordförande inför det här numret intervjuat Rosengård FC's fotbollsprofil Ali Riley.

Vår föreningsambassadör i Auckland skriver om skolsystemet på Nya Zeeland. Medlemmarna Birgitta Eriksson och Per Jörgner tar i två artiklar med oss till Sydney. Tina Bergqvist skriver om Hobbits och naturupplevelser på Nya Zeeland. Malin Boman skriver om Drömmen om Australien som blev verklighet.

Down Under är en medlemstidning av och för medlemmar där vi delar med oss av reseupplevelser. Har du rest i Australien och Nya Zeeland så dela gärna med dig av dina tips och erfarenheter i form av en artikel.

Vill passa på att önska er en lång, solig och skön sommar.

Lars Wallin
Chefredaktör

Bland hobbitar och levande natur på Nya Zeeland 12

Drömmen om Australien 17

Sydney 8 & 15

NNEHÅLL

4 ORDFÖRANDEN HAR ORDET

5 INTERVJU MED FOTBOLLSPROFILEN ALI RILEY

8 EN VECKA I SYDNEY

10 SOCCEROOS I FOTBOLLS VM 2018

DET NYZEELÄNDSKA SKOLSYSTEMET 11

NYHETER 14

AUSTRALISKA NYZEELÄNDSKA VÄNSKAPSFÖRENINGEN 1969 – 2018 18

BLI MEDLEM 19

DOWN UNDER
c/o Erwin Apitzsch
Nordmannavägen 4
224 75 Lund

ISSN 2001-1121

www.australien-nyazeeland.se

REDAKTION

Chefredaktör: Lars Wallin
lars.wallin@australien-nyazeeland.se
+46 73 7544 020

Ansvarig utgivare: Erwin Apitzsch
erwin.apitzsch@australien-nyazeeland.se
+46 70 8144 865

Annonsering: Tomas Eisner
tomas.eisner@australien-nyazeeland.se
+46 8 458 05 57

Layout: Elisa Heleä

Framsida:
Ali Riley / FC Rosengård

Redaktionen delar ej nödvändigtvis
åsikter som framförs i artiklar.

ORDFÖRANDEN

Erwin Apitzsch har ordet

Hedersprofessorn Peter Singer vid University of Melbourne har i en debattartikel uppmärksammat slakten på Australiens nationaldjur, den röda kängurun. Den är den största av känguruns fyra arter och återfinns bland annat på Australiens vapensköld, mynt och landslagsutrustning. Peter Singer menar att Australiens förhållande till kängurun har en mycket mörk sida, nämligen att det varje år skjuts miljoner kängurur i det som han kallar "världens största kommersiella slakt på vilda djur". De senaste åren har det enligt jaktkvoten varit tillåtet att skjuta fem miljoner kängurur, men hur många som dödas finns det ingen exakt uppgift på. Osäkerheten beror på att det inte finns någon statistik på hur många djur som verkligen skjuts, att ungarna i känguruns pung inte räknas, trots att de inte har en chans att överleva själva och att ingen vet hur många kängurur som dödas illegalt.

De två huvudanledningarna för att det dödas så många kängurur är dels att det är ekonomiskt lönsamt att sälja djurens kött, skinn och päls, dels att jordbrukarna anser att de äter gräs, som de hellre vill ska betas av kor och får då det resulterar i en större lönsamhet. Det utbredda dödandet har medfört att kängurur i många delar av Australien där de varit vanliga, nu är sällsynta. Australiens regering hävdar att ingen av de fyra känguruarterna är utrotningshotade. Den uppfattningen delas inte av alla experter, som menar att, även om risken för utrotning inte föreligger, många kängurur dör på ett inhumant sätt. Reglerna föreskriver att kängurun ska dödas med ett enda skott i huvudet så att den dör omedelbart. En rapport visar att cirka 100 000 kängurur varje år dör efter att ha träffats någon annanstans på kroppen, vilket inte anses humant. Vidare hävdas att 800 000 ungar dör årligen, oftast ihjälklubbade av jägarna, som inte vill offra en extra kula på dem. Peter Singer avslutar sin debattartikel med en etisk fråga, nämligen om det är rimligt att prioritera boskapsdjur och inkomsterna de tillför samhället framför djur med mindre ekonomiskt värde och som bara finns i Australien. Överallt där människorna blir fler och brer ut sig, minskar de vilda djurens territorier. Att beröva de vilda djuren deras livsutrymme är som att invadera en främmande stat även när invånarna tillhör en annan art. Men låt mig avsluta med något positivt: En vallaby sågs hoppa fram över Sydney Harbour Bridge i början av året. Den fångades dock in av polis och fördes till en djurpark för vård och vila. "En känguru på Harbour Bridge – det kan inte bli mer Australien än så".

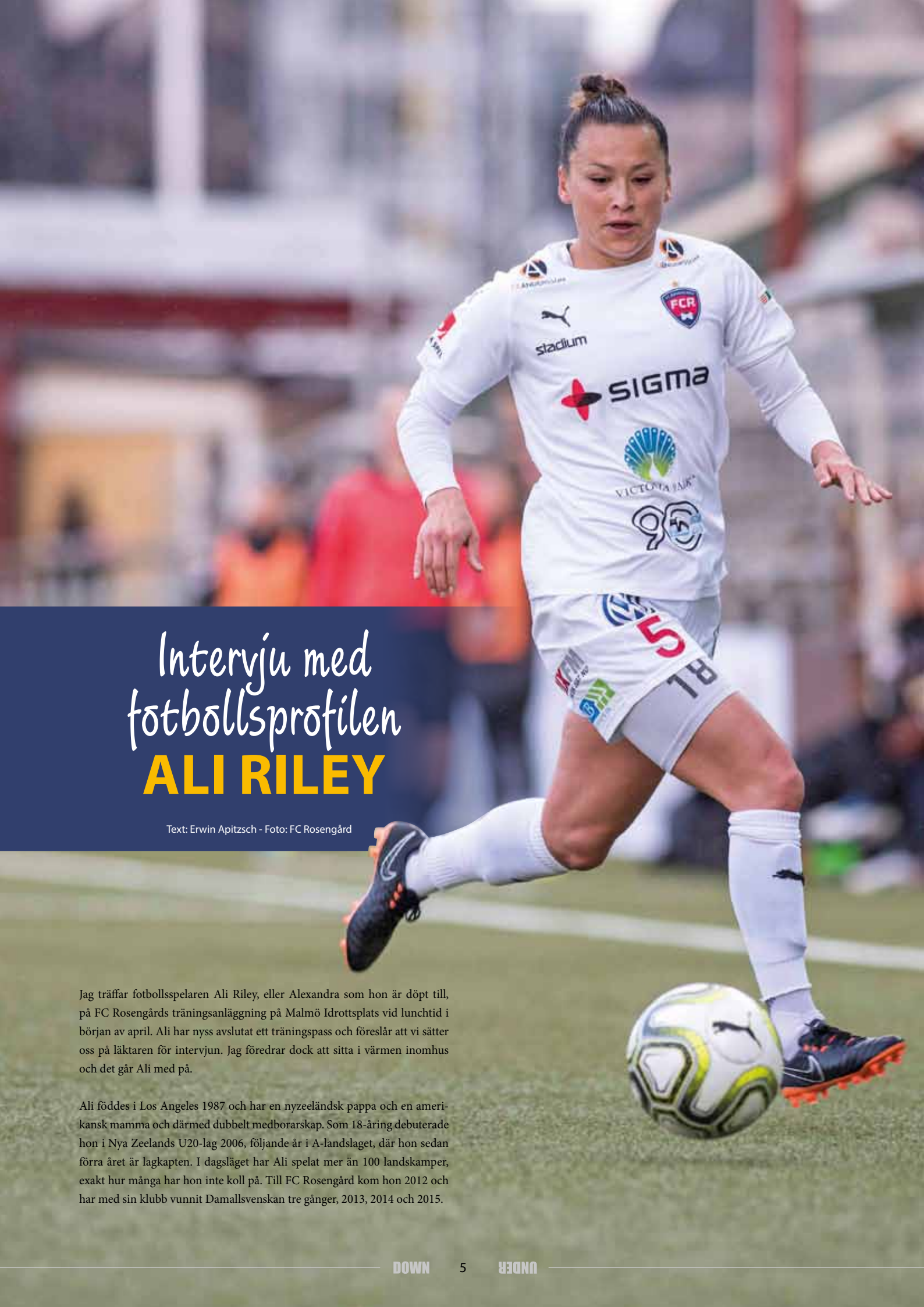
Elitidrottare är tyvärr ibland inblandade i mindre smickrande sammanhang. En före detta professionell australisk rugbyspelare skröt på en bar om att han smugglat exotiska djur bland annat till Sverige. Enligt uppgift

var det sex paket med fyrtio exemplar av den så kallade stubbsvansskinken, en blårandad ödla som finns i Australien och anges ha ett marknadsvärde på uppemot 100 000 kronor på den europeiska marknaden. Avslöjandet gjordes av en polis, som var på baren som privatperson. Rugbyspelaren nekade inledningsvis till anklagelserna, men har nu erkänt och riskerar tio års fängelse.

Tre australiska landslagsspelare i cricket har blivit avstängda, lagkaptenen och assisterande lagkaptenen på ett år och spelaren, som utförde fusk på nio månader. Det var i en testmatch mot Sydafrika som spelaren försökte tejpa fast grus på bollen för att bollbanan skulle bli svår att förutse för motståndarna. Storbildsskärmen på arenan avslöjade det hela och de inblandade spelarna har accepterat straffet och tänker inte överklaga.

I början av april genomfördes de 21 Samväldesspelen i 19 idrotter i Gold Coast City, Australiens sjätte största stad. Gold Coast City tilldelades Samväldesspelen 2011 i konkurrens med Hambantota, Sri Lanka med röstsiffrorna 43-27. Det är det femtestörsta idrotsevenemanget i världen med cirka 6 600 idrottare, ledare och domare, men intresset för att konkurrera om att få arrangemanget har minskat. Även bland de aktiva är deltagandet ifrågasatt. Vissa idrottare prioriterar att delta i tävlingar med prispengar istället för att delta i Samväldesspelen för äran eller avstår från att delta för att inte störa träningen inför världsmästerskap i sin idrott. Tävlingarna marknadsförs med mottot "Friendly Games" och skulle genomföras utan det fusk som australiska cricketspelare nyligen ägnade sig åt. Politiskt har Samväldesspelen börjat ifrågasättas då de är en ständig påminnelse om det brittiska imperiets imperialism och kolonisering. Bevakningen av evenemanget av svenska medier var ytterst sparsamt. Det enda jag har noterat är ett inslag i Sportspegeln där Caster Semenya vann 1 500-metersloppet.

Om två veckor börjar VM i fotboll i Ryssland. Den politiska situationen efter nervgiftsattacken i London kan dock leda till en bojkott. Hittills har regeringen i Storbritannien förklarat att inga officiella representanter för landets regering eller kungahus kommer att närvara i Ryssland. Island har också tagit motsvarande beslut. Från Sverige deltar varken statsministern eller kungahuset, men det har inte officiellt tillkännagetts som en bojkott. Australiens regering har hittills vart tydligast med hotet att bojkotta sommarens Fotbolls-VM. Låt oss hoppas att VM-tävlingen kan genomföras och att både Australien och Sverige går långt i turneringen. ★

A full-page background image of Ali Riley, a female soccer player, in action. She is wearing a white long-sleeved jersey with 'SIGMA' and 'VICTORIA JAKK' logos, and white shorts with the number '5'. She is kicking a soccer ball on a green field. The background is a blurred stadium with spectators.

Intervju med fotbollsprofilen **ALI RILEY**

Text: Erwin Apitzsch - Foto: FC Rosengård

Jag träffar fotbollsspelaren Ali Riley, eller Alexandra som hon är döpt till, på FC Rosengårds träningsanläggning på Malmö Idrottsplats vid lunchtid i början av april. Ali har nyss avslutat ett träningspass och föreslår att vi sätter oss på läktaren för intervjun. Jag föredrar dock att sitta i värmen inomhus och det går Ali med på.

Ali föddes i Los Angeles 1987 och har en nyzeeländsk pappa och en amerikansk mamma och därmed dubbelt medborgarskap. Som 18-åring debuterade hon i Nya Zeelands U20-lag 2006, följande år i A-landslaget, där hon sedan förra året är lagkapten. I dagsläget har Ali spelat mer än 100 landskamper, exakt hur många har hon inte koll på. Till FC Rosengård kom hon 2012 och har med sin klubb vunnit Damallsvenskan tre gånger, 2013, 2014 och 2015.

Nät det gäller fotbollsspel gäller det att agera som ett lag.
Jag tycker om att vi spelar som ett lag, att vi hjälper varandra
och att vi har blick för vad de andra behöver förbättra.

När började din idrottskarriär?

- Jag var fem år då jag började spela fotboll och gillade lagidrotter, men jag har också spelat tennis. Min pappa var tränare i fotboll och jag var ganska duktig. Det ledde till att jag spelade i två klubbar innan jag fick stipendium att gå på Stanford University. Där spelade jag i fyra år innan jag blev proffs i Amerikanska ligan. Jag började som forward, men gjorde inte så många mål. Jag gillade att springa, men gick inte på mål. Sedan fick vi några duktiga forwards till klubben och då blev jag vänsterback. Då gällde att träna upp vänsterfoten, springa längs kanten och göra inlägg mot mål.

Hur kom det sig att du valde att spela för Nya Zeeland och inte USA?

- Då jag var 18 år fick jag veta att Nya Zeeland skulle starta ett U20-lag, så jag trodde att jag hade större chans att få plats där än i USAs lag. Jag anmälde mitt intresse för att vara med och blev uttagen som högerback i Nya Zeelands första U20-lag någonsin. Efter debuten i A-landslaget den 6 februari 2007, som Australien vann med 5-0, har jag tillhört A-landslaget och spelar numera vänsterback både i landslaget och i FC Rosengård.

Hur är det att spela i landslaget jämfört med i FC Rosengård?

- I FC Rosengård har jag nummer 5 på tröjan, i landslaget nummer 7. Det har bara blivit så och det är jag nöjd med. FC Rosengård är ett lag i världsklass och har ett spel som jag trivs med, det vill säga att jag ska anfalla så mycket som möjligt. Det är riktigt coolt att spela i Champions League. I landslaget är det tuffare, vi anfaller inte lika mycket. Det blir mest försvarsspel och landslaget har svårt för att göra mål. En annan stor skillnad är att i Malmö är jag i princip hela året. Med landslaget är jag på turneringar under en begränsad period. Det finns ingen professionell liga i Nya Zeeland, så 10 av 11 startspelare är proffs utomlands.

Hur har det gått för dig i Nya Zeelands landslag?

- Jsg har varit med i VM 2007, 2011 och 2015 och i OS 2008, 2012, då vi nådde kvartsfinal, och 2016. Sedan 2017 är jag lagkapten i landslaget. Framgång är för mig att förbättra situationen för fotboll i Nya Zeeland. Från och med i år har landslagen för herrar och damer samma ekonomiska kontrakt, och det är glädjande. När vi spelar landskamper på hemmaplan i Auckland eller Wellington har vi inte mer än ett tusental åskådare på plats, så det hoppas jag blir fler framöver.

Vad har du för relation till Nya Zeeland?

- Min familj är från Christchurch och där har jag varit varje år för att träffa mina släktingar. Numera är jag mest med landslaget då jag är i Nya Zeeland.

Jag gillar stränderna och möjligheten till naturupplevelser till exempel Milford Track. När jag har slutat med fotboll ska jag resa mycket, men inte i juni och juli då det är vinter och dåligt väder.

Hur ser du på rivaliteten mellan Nya Zeeland och Australien?

- Jag har aldrig varit emot dem, för man lär ju känna spelarna i motståndarlaget. När man inte bor i Nya Zeeland blir man inte så berörd, men det stör mig om folk inte vet skillnaden mellan Nya Zeeland och Australien.

Vilka är dina erfarenheter av kulturella skillnader?

- I Sverige är alla så hälsosamma. Jag älskar det. Man gymmar ute och springer. Godis äter man bara på lördagar medan man har problem med befolkningens fetma i USA. Här har man pappaledighet och kan se pappor som är ute med barnvagn, men i Los Angeles är det ovanligt där jag bodde. Och så har man fem veckors semester i Sverige. Men jag kan sakna leenden och har förstått att man ofta inte känner sina grannar. I USA passar man hundar åt varandra.

Vilken användning har du av att ha studerat psykologi

- Jag har en Bachelor of Arts (akademisk grundexamen) i psykologi från Stanford University och har nytta av det i det dagliga livet. Jag tänker på hur andra har det, hur de reagerar och hur kulturen påverkar människan. Det blir uppenbart när man som jag har erfarenhet av skillnader i kulturen mellan Amerika, Nya Zeeland och Sverige.

Nät det gäller fotbollsspel gäller det att agera som ett lag. Jag tycker om att vi spelar som ett lag, att vi hjälper varandra och att vi har blick för vad de andra behöver förbättra. Alla vill slå oss och då gäller det att jobba ännu mera med det mentala och fokusera på hur vi spelar.

Hur ser din framtid ut?

- Mitt kontrakt med FC Rosengård går ut i november i år. Sedan får vi se hur det blir. Så länge jag utvecklas som fotbollsspelare vill jag fortsätta att spela. Jag blir bara bättre för varje år, så jag fortsätter så länge jag kan. Med landslaget vill jag spela VM 2019 och OS 2020. I slutet av karriären vill jag gärna spela i ett land med mycket sol och en kort säsong.

Efter fotbollskarriären ska jag göra det jag vill göra. Kanske går jag tillbaka till studier i psykologi. Jag gillar att jobba med folk, hjälpa människor och att föreläsa. Jag trivs i Sverige och som det ser ut nu kommer jag att bo här ganska länge. ★

AUSTRALIAN EVENTS & FESTIVALS 2018

Each year Australia puts on an impressive line-up of festivals and events that shines the spotlight on the country's passion for arts, music, food and wine, sport, nature and our beach lifestyle. Here's a snapshot of what you can experience when visiting Australia.

JULY

- SPLENDOUR IN THE GRASS** NSW
Jul | splendourinthegrass.com
- MILLION DOLLAR FISH** NT
Jul | milliondollarfish.com.au
- LASSETERS CAMEL CUP** NT
14 Jul | camelcup.com.au
- DARWIN LIONS BEER CAN REGATTA** NT
22 Jul | beercanregatta.org.au
- THE AUSTRALIAN OUTBACK MARATHON** NT
28 Jul | australianooutbackmarathon.com
- BRISBANE TIMES GOOD FOOD MONTH** QLD
Jul | goodfoodmonth.com/brisbane
- HUMBACK WHALE WATCHING SEASON STARTS IN QUEENSLAND** QLD
Jul | queensland.com/whales
- GOLD COAST MARATHON** QLD
30 Jun to 1 Jul | goldcoastmarathon.com.au
- BIRDSVILLE BIG RED BASH** QLD
10 to 12 Jul | bigredbash.com.au
- CAIRNS INDIGENOUS ART FAIR (CIAF)** QLD
13 to 15 Jul | ciaf.com.au
- REGIONAL FLAVOURS** QLD
21 to 22 Jul | regionalflavours.com.au
- ADELAIDE BEER AND BBQ FESTIVAL** SA
Jul | adelaidebeerfest.com.au
- UMBRELLA: WINTER CITY SOUNDS** SA
Jul | umbrellaadelaide.com.au
- WINTER REDS WEEKEND** SA
Jul | winterreds.com.au
- FESTIVAL OF VOICES** TAS
29 Jun to 15 Jul | festivalofvoices.com
- HUON VALLEY MID-WINTER FESTIVAL** TAS
13 to 15 Jul | huonvalleymidwinterfest.com.au
- REVELATION PERTH INTERNATIONAL FILM FESTIVAL** WA
5 to 18 Jul | revelationfilmfest.org

Penguin breeding — Tasmania © Chi Kueing Renault Wong

AUGUST

- CITY2SURF** NSW
12 Aug | city2surf.com.au
- BLEDISLOE CUP** NSW
25 Aug | rugby.com.au
- MELBOURNE INTERNATIONAL FILM FESTIVAL** VIC
Aug | miff.com.au
- MELBOURNE WRITERS FESTIVAL** VIC
25 Aug to 3 Sep | mwf.com.au
- GARMA FESTIVAL** NT
3 to 6 Aug | garmafestival.com.au
- ALICE DESERT FESTIVAL** NT
Aug | alicedesertfestival.com.au
- DARWIN FESTIVAL** NT
9 to 26 Aug | darwinfestival.org.au
- HENLEY-ON-TODD REGATTA** NT
18 Aug | henleyontodd.com.au
- AUSTRALIAN FESTIVAL OF CHAMBER MUSIC** QLD
27 Jul to 5 Aug | afcm.com.au
- AUDI HAMILTON ISLAND RACE WEEK** QLD
18 to 25 Aug | hamiltonislandraceweek.com.au
- MOUNT ISA MINES ROTARY RODEO** QLD
9 to 12 Aug | isarodeo.com.au
- SALA FESTIVAL** SA
1 to 31 Aug | salafestival.com
- TASMANIAN WHISKY WEEK** TAS
Aug | taswhiskyweek.com
- CINÉFESTOZ** WA
22 to 26 Aug | cinefestoz.com
- SHINJU MATSURI FESTIVAL OF THE PEARL** WA
22 to 26 Aug | shinjumatsuri.com.au

Above: Humpback Whale Watching — Hervey Bay © Vince Volitutti
Below: Sydney Running Festival — Sydney © Destination NSW

SEPTEMBER

- AFL FINALS SERIES** NATIONAL
Sep | afl.com.au/finals
- FLORIADE** ACT
15 Sep to 14 Oct | floriadeaustralia.com
- BLACKMORES SYDNEY RUNNING FESTIVAL** NSW
16 Sep | sydneyrunningfestival.com.au
- MELBOURNE FRINGE FESTIVAL** VIC
13 to 30 Sep | melbournefringe.com.au
- SPRING RACING CARNIVAL** VIC
Sep | springracingcarnival.com.au
- DESERT MOB** NT
8 Sep | desertmob.nt.gov.au
- BIRDSVILLE RACES** QLD
1 to 2 Sep | birdsvilleraces.com
- BRISBANE FESTIVAL** QLD
Sep | brisbanefestival.com.au
- ITU WORLD TRIATHLON GRAND FINAL GOLD COAST** QLD
12 to 16 Sep | goldcoast.triathlon.org
- SWELL SCULPTURE FESTIVAL** QLD
14 to 23 Sep | swellsculpture.com.au
- TOOWOOMBA CARNIVAL OF FLOWERS** QLD
21 to 30 Sep | tcof.com.au
- BAROSSA GOURMET WEEKEND** SA
31 Aug to 2 Sep | barossagourmet.com
- OZASIA FESTIVAL** SA
Sep to Oct | ozasiafestival.com.au
- LITTLE PENGUINS BEGIN TO BREED ALONG THE TASMANIAN COASTLINE** TAS
Sep | discovertasmania.com.au
- KINGS PARK FESTIVAL** WA
1 to 30 Sep | kingsparkfestival.com.au

EN VECKA I SYDNEY

Hösten 2017 åkte min fru Titti och jag jorden runt. Vi flög västerut från Göteborg och besökte Söderhavet, Nya Zeeland, Australien och Thailand. Den här artikeln skildrar vårt besök i Sydney.

Den 4 november flyger vi med Quantas från Auckland till Sydney och redan inflygningen börjar på bästa tänkbara sätt. Före landingen på Kingsford Smith airport gör planet en sväng in över centrala Sydney. Vi får en översikt över staden och ser ikonerna Sydney Opera House och Harbour Bridge i det disiga kvällsljuset.

I Sydney bor vi en vecka på det enkla men prisvärda Big Hostel i centrum, nära Central Station och gångavstånd till många sevärdheter. Hotellet är en blandning av hotell och vandrarhem. Här finns både egna rum och sovsalar. Kontinental frukost ingår och den lagar man själv till i det gemensamma köket. Vi har eget rum med enkel men fungerande AC och det är kul att träffa en massa andra resenärer. Vi träffar många svenska ungdomar och receptionen bemannas av svensk personal när vi anländer.

Nästa morgon är det mulet och ganska svalt när vi promenerar genom cen-

trum. Vi ser Hyde Park som är liten och fin med krigsminnesmärken och den vackra St Mary's Cathedral. Vid Baracks Museum ser vi en jättegullig, orädd fågel. Vi får höra att det är Ibis-fågeln som fungerar som "renhållningsarbetare" i Australien.

Vi går sedan genom Botanic Gardens som är mycket vacker, speciellt så här på våren. När vi kommer fram till vattnet ser vi plötsligt Sydney Opera House med Harbour Bridge bredvid eller bakom beroende på vinkel. En femstjärnig vy. Helt underbar. Överträffade våra höga förväntningar.

Vi går in i operahuset och beundrar interiören och fortsätter sedan till närbelägna Circular Quay med alla färjeterminaler och kryssningsfartyg.

Lunchen äter vi i den gamla stadsdelen The Rocks, på 1800-talet ett syndens näste, nu chika pubar, caféer och restauranger. Vi avslutar med att ta det moderna lokaltåget till hotellet. På kvällen skriver jag i dagboken: "Sydney är sannerligen en så härlig stad som alla säger. En stad som har allt!"

Nästa dag besöker vi NSW (New South Wales) State Library och äter lunch (jättegod BLT sandwich) på ett café i Botanic Garden. På eftermiddagen åker vi upp i det höga tornet, Sydney Tower Eye, lika högt som Eiffeltornet. Fin utsikt men operahuset är tyvärr skytt av andra höghus i CBD (Central

Text & Foto: Per Jörgner

Business District). Vi ser även den anrika Queen Victoria Building, numera shoppingcentrum.

Dag nummer fyra inleds med blå himmel, sol och varmt väder. Vi tar bussen till berömda Bondi Beach. Där blåser det friskt och vågorna är så höga, och havet ännu så pass kallt att ingen badar, men vi ser några få modiga surfare och folk som bara "chillar" på stranden.

Det bästa med den här utflykten är vandringen utmed havet till Coogee Beach (5 km). Oerhört vackra vyer för alla oss som gillar klippor och saltstänkt hav. Dessutom en del konstnärliga utsmyckningar längs vägen. I början passerar vi badklubbens idag översvämmade utomhusbassäng. Mäktiga vågor!

Samma kväll går vi på teater i operahuset. Vi ser "Köpmannen i Venedig" av William Shakespeare. Mycket bra föreställning. Lätt att förstå eftersom skådespelarna talade utan utpräglad "Aussie-dialekt". Samma kväll firas Melbourne Cup över hela Australien. Festklädda människor, med damer i fantasifulla hattar, minglar i kvällsljuset vid restauranger och barer utanför operahuset.

Nästa morgon är vädret fint men svalare så det blir jeans igen. Vi besöker Art Gallery of NSW. Kanonbra med fina målningar av aboriginer, en fin europeisk avdelning (bland annat Picasso, Monet och Cézanne), och aus-

traliska målningar. Inträdet är gratis! God lunch på museet: Varm rostbiffmacka med surdegsbröd, pepparrot och sallad.

På eftermiddagen återvänder vi till Botanic Garden. Nu går vi ut på udden öster om operahuset med fantastiska vyer igen. Långpromenad till Darling Harbour, som vi upplevde vara lite halvtrist och kommersialiserad. Sedan till Svenska kyrkans Café Svensson. Där kan man till exempel köpa kexchoklad, kanelbulle och köttbullsmacka. Här är en fin samlingspunkt för svenskar och andra nordbor. Strax efter klockan 19 är det Taizé kvällsandakt med kyrkvärden som ledare då prästen ännu inte fått arbetstillstånd.

Den sista heldagen i Sydney gör vi en utflykt med färja (30 minuter) från Circular Quay till Manly. Ännu en dag med sol och värme. Underbara vyer över Sydney från färjan! Den stora stranden Manly Beach är ett eldorado för surfare. Vi promenerar längs den och sedan vidare på en mycket fin väg till den mindre Shelly Beach. I Manly ser vi för första gången några som badar i det ännu ganska svala havet. De flesta svenskarna i Sydney bor i Manly. Det kan man förstå. Här är vackert, rent, ganska lugnt, barnvänligt och hyfsat nära till arbetsplatserna i Sydney.

På kvällen går vi från hotellet och äter ännu en mycket god och prisvärd middag på Food Court i Chinatown. Sedan packar vi inför morgondagens avresa norrut längs kusten mot Brisbane. ★

Text: Lars Wallin

SOCCEROOS I FOTBOLLS VM 2018

Socceroos i sitt femte världsmästerskap i fotboll

Australiens största framgång i VM-sammanhang kom 2006 när laget tog sig till en åttondelsfinal.

Utöver det finns fyra guld i de Oceaniska mästerskapen och ett guld i det Asiatiska mästerskapet på meritlistan.

Australien spelar i grupp C med Danmark, Frankrike och Peru. Sverige spelar i Grupp F med Tyskland, Mexiko och Sydkorea.

Australiens matcher

16 juni 12.00 Frankrike - Australien, Kazan
21 juni 14.00 Danmark - Australien, Samara
26 juni 16.00 Australien - Peru, Sotji

Sveriges matcher

18 juni 14.00 Sverige - Sydkorea, Nizjnij Novgorod
23 juni 20.00 Tyskland - Sverige, Sotji
27 juni 16.00 Mexiko - Sverige, Jekaterinburg

Torsdag 14 juni

17.00, Moskva: Grupp A, Ryssland-Saudiarabien.

Fredag 15 juni

14.00, Jekaterinburg: Grupp A, Egypten-Uruguay
17.00, Sankt Petersburg: Grupp B, Marocko-Iran
20.00, Sotji: Grupp B, Portugal-Spanien

Lördag 16 juni

12.00, Kazan: Grupp C, Frankrike-Australien
15.00, Moskva: Grupp D, Argentina-Island
18.00, Saransk: Grupp C, Peru-Danmark
21.00, Kaliningrad: Grupp D, Kroatien-Nigeria

Söndag 17 juni

14.00, Samara: Grupp E, Costa Rica-Serbien
17.00, Moskva: Grupp F, Tyskland-Mexiko
20.00, Rostov-na-Donu: Grupp E, Brasilien-Schweiz

Måndag 18 juni

14.00, Nizjnij Novgorod: Grupp F, Sverige-Sydkorea
17.00, Sotji: Grupp G, Belgien-Panama
20.00, Volgograd: Grupp G, Tunisien-England

Tisdag 19 juni

14.00, Moskva: Grupp H, Colombia-Japan
17.00, Saransk: Grupp H, Polen-Senegal
20.00, Sankt Petersburg: Grupp A, Ryssland-Egypten

Onsdag 20 juni

14.00, Moskva: Grupp B, Portugal-Marocko
17.00, Rostov-na-Donu: Grupp A, Uruguay-Saudiarabien
20.00, Kazan: Grupp B, Iran-Spanien

Torsdag 21 juni

14.00, Jekaterinburg: Grupp C, Danmark-Australien

17.00, Samara: Grupp C, Frankrike-Peru
20.00, Nizjnij Novgorod: Grupp D, Argentina-Kroatien

Fredag 22 juni

14.00, Sankt Petersburg: Grupp E, Brasilien-Costa Rica
17.00, Volgograd: Grupp D, Nigeria-Island
20.00, Kaliningrad: Grupp E, Serbien-Schweiz

Lördag 23 juni

14.00, Moskva: Grupp G, Belgien-Tunisien
17.00, Sotji: Grupp F, Sydkorea-Mexiko
20.00, Rostov-na-Donu: Grupp F, Tyskland-Sverige

Söndag 24 juni

14.00, Nizjnij Novgorod: Grupp G, England-Panama
17.00, Jekaterinburg: Grupp H, Japan-Senegal
20.00, Kazan: Grupp H, Polen-Colombia

Måndag 25 juni

16.00, Volgograd: Grupp A, Saudiarabien-Egypten
16.00, Samara: Grupp A, Uruguay-Ryssland
20.00, Kaliningrad: Grupp B, Spanien-Marocko
20.00, Saransk: Grupp B, Iran-Portugal

Tisdag 26 juni

16.00, Moskva: Grupp C, Danmark-Frankrike
16.00, Sotji: Grupp C, Australien-Peru
20.00, Sankt Petersburg: Grupp D, Nigeria-Argentina
20.00, Rostov-na-Donu: Grupp D, Island-Kroatien

Onsdag 27 juni

16.00, Kazan: Grupp F, Sydkorea-Tyskland
16.00, Jekaterinburg: Grupp F, Mexiko-Sverige
20.00, Moskva: Grupp E, Serbien-Brasilien
20.00, Nizjnij Novgorod: Grupp E, Schweiz-Costa Rica

Torsdag 28 juni

16.00, Volgograd: Grupp H, Japan-Polen
16.00, Samara: Grupp H, Senegal-Colombia
20.00, Kaliningrad: Grupp G, England-Belgien
20.00, Saransk: Grupp G, Panama-Tunisien

Fredag 29 juni

Vilodag

Åttondelsfinaler

Lördag 30 juni

16.00, Kazan: Vinnare grupp C - Tvåa grupp D
20.00, Sotji: Vinnare grupp A - Tvåa grupp B

Söndag 1 juli

16.00, Moskva: Vinnare grupp B - Tvåa grupp A
20.00, Nizjnij Novgorod: Vinnare grupp D - Tvåa grupp C

Måndag 2 juli

16.00, Samara: Vinnare grupp E - Tvåa grupp F
20.00, Rostov-na-Donu: Vinnare grupp G - Tvåa grupp H

Tisdag 3 juli

16.00, Sankt Petersburg: Vinnare grupp F - Tvåa grupp E
20.00, Moskva: Vinnare grupp H - Tvåa grupp G

Onsdag 4 juli & torsdag 5 juli

Vilodagar

Slutspelet

Fredag 6 juli

16.00, Nizjnij Novgorod: Kvartsfinal 1
20.00, Kazan: Kvartsfinal 2

Lördag 7 juli

16.00, Samara: Kvartsfinal 3
20.00, Sotji: Kvartsfinal 4

Söndag 8 juli & måndag 9 juli

Vilodagar

Tisdag 10 juli

20.00, Sankt Petersburg: Semifinal 1

Onsdag 11 juli

20.00 Moskva: Semifinal 2

Lördag 14 juli

16.00, Sankt Petersburg: Bronsmatch

Söndag 15 juli

17.00, Moskva: Final

DET NYZEELÄNDSKA SKOLSYSTEMET

Text & Foto: Åsa Duffy

Skolsystemet på Nya Zeeland påminner till viss del om det brittiska. Det betyder att eleverna läser fem till sex ämnen per termin, några ämnen är valfria men matematik, engelska och science (naturvetenskap) är obligatoriska. Precis som i Storbritannien bär många elever skoluniform men den varierar beroende på vilken skola man går i. Det finns skolor som inte har skoluniform alls, men de flesta har någon form av uniform och den är obligatorisk på alla privata skolor. Eleverna tilltalar lärarna med Mister eller Miss och efternamnet på läraren. Skoldagen varar mellan klockan 9.00 och 15.00. De officiella språken är engelska och maori. Skolåret är indelat i fyra terminer med terminsstart i januari, april, juli och oktober. På detta följer två veckors skollov mellan de första tre terminerna och ett längre sommaruppehåll (sex veckor) efter den sista terminen.

Svenskan Anna Julin flyttade till Nya Zeeland med sina två barn Jonathan och Julie för snart tre år sedan, då nio och elva år gamla.

– Till en början var chocken total både för mig och för barnen. Jag upplevde att skolan nästan förtryckte barnen och att kraven kändes orimliga. Så här i efterhand har mina barn avancerat i sina studier och ligger långt före sina jämnåriga i Sverige. De hade otroliga kunskapsluckor från den svenska skolan. Här fick de göra tester och fick ordentliga studieplaner och de följdes upp och luckorna fylldes. Det var jättejobbigt för dem men nu, efter snart tre, år ligger de på samma nivå som de engelsktalande barnen och de älskar sin skola.

Anna berättar att en stor skillnad är att barnen på Nya Zeeland har ett eget ansvar att hänga med. De har också lärt sig jättemycket om andra kulturer och att respektera andra och ta ansvar. Det blev många tårar i början då barnen kunde bli offentligt utskälda inför klassen om de missuppfattat en läxa, busade eller slarvade med något. När man väl anpassat sig, och det är lika för alla, så finns det så många möjligheter och så fantastisk undervisning med duktiga lärare. De upplever mindre mobbning och nästan ingen rasism då många här är migranter och födda utomlands. När man kommer till skolan får man extra undervisning i engelska tills man ligger på samma nivå som de andra. Barnen är lydiga men trygga. De springer ofta runt barfota och klättrar i träd och har sport på rasterna även i högre åldrar. Mobiltelefoner får oftast inte användas under skoltid utan är inlästa i ett skåp.

Fritids finns på skolan men är dyrt och betalas per timme (cirka 70 kronor) och barnen ska hämtas senast klockan 17.30. Man går hem samtidigt men med en förälder som volontär. Föräldrarna blir ofta ombedda att hjälpa till på skolan såsom att renovera, assistera med undervisning eller vid läger och utflykter. Överhuvudtaget förväntas föräldrarna engagera sig och har olika uppdrag på skolan. Betygssystemet innebär att man inte får betyg på kursen man läser utan man får en bedömning som i sin tur ger olika typer av credits (krediteringar). För och komma in på universitetet behöver man ett visst antal sådana. I slutet av varje år gör man ett slutprov som också ger credits. Systemet kan liknas vid det svenska med: Achieved (G), Achieved with Merit (VG) och Achieved with Excellence (MVG).

De flesta skolor är statligt integrerade skolor som tidigare varit privata men som numera har blivit en del av det statliga utbildningssystemet. De är statsfinansierade och följer den nationella läroplanen och många

betalar en mindre avgift, så kallad närvaravgift eftersom byggnaderna är privatägda. Föräldrarna uppmanas också att ge en frivillig donation till skolan. Privata skolor (kallas ibland för självständiga skolor) får en liten del statsfinansierad men stöds främst av skolvgifter som betalas av föräldrarna. De privata skolorna behöver inte följa den nationella läroplanen.

Skolplikten är obligatorisk för barn i åldrarna 6-16 år men de flesta börjar skolan redan på femårsdagen och stannar i skolan alla tretton åren.

Obligatorisk skolgång i Nya Zeeland delas upp i tre olika nivåer: förskola (primary school), mellanstadium (intermediate school) och högstadium (secondary school). Man delar upp de olika elevgrupperna i enlighet med barnens ålder redan på förskolenivå. Här återopas femåringarna som Year 0, medan sexåringarna ingår i gruppen som utgör Year 6. De elever som studerar på intermediate level ingår i Year 7 och 8. Slutligen utgörs secondary school av elever som går i Year 9 till och med Year 13 i åldrarna 13-16 år. Nyzeeländska barn har också möjlighet att gå på antingen flick- eller pojkskola om de så önskar.

Den frivilliga avgiften som de statliga skolorna tar ut är en så kallad "activity fee" som ska täcka skolresor, konserter, gästande föreläsare och liknande. Föräldrarna får också betala för allt skolmaterial som pennor och block och även för barnens skoluniform. I en del skolor har barnen en striktare skoluniform, framförallt på de privata skolorna, som består av kjol för flickor och shorts och långbyxor för pojkar. På andra skolor har barnen en ledigare skoluniform som består av shorts, tenniströja och fleecetröja. Till den uniformen ingår ett par vita tennisskor medan den mer striktare uniformen har svarta skor. Till detta bär man enfärgade strumpor. En solhatt under sommarhalvåret är också en del av uniformen. Lunch tar man med sig hemifrån och de flesta barns lunchlådor består av en sandwich, en liten påse chips och en frukt. Sport är en viktig del av skolan och de flesta elever är engagerade i någon sport. Det finns ofta ett stort och varierat utbud på skolorna och skollag utgör en viktig gemenskap och laganda. Rugby är nationalsporten och andra vanliga idrotter är netball, softball, cricket och tennis. Simning står på schemat från fem års ålder, oftast alla dagar i veckan ändå upp till tolv års ålder. Nästan alla skolor har därför en egen pool.

Vad gäller extra språktillval kan eleverna välja ett utländskt språk. Då engelska redan är elevernas modersmål är deras första utländska språk antingen tyska, franska eller spanska, som deläses från tolvårsåldern och uppåt.

Nyzeeländska förskolor utgår från elevens individuella mognad och kunskapsnivå och ger uppgifter som är i överensstämmelse med den individuella kapaciteten och mognaden. Eleverna delas in i olika nivåer, och jobbar därefter i egen takt och efter egen förmåga, hela tiden stöttade av läraren som uppmuntrar eleverna att prestera bättre och bättre. Vid behov finns extra lässtöd att tillgå i form av Reading Recovery-programmet.

Generellt sett är skolan mer individualiserande än den svenska med en större anpassning till den enskilda elevens förutsättningar.

– Mina barn har lärt sig jättemycket under de här tre åren på Nya Zeeland. Framförallt har de lärt känna många olika kulturer och de har lärt sig att respektera andra och ta eget ansvar. "Effort brings reward" som de säger här på Nya Zeeland och det är något vi alla tre kan hålla med om. ★

BLAND HOBBITAR OCH LEVANDE NATUR PÅ NYA ZEELAND

Text & Foto: Tina Bergqvist

Nya Zeeland har väldigt mycket att erbjuda, oavsett om man är sugen på Sagan om Ringen, fantastisk natur, äventyr, konst, kultur, shopping, god mat eller om man hellre bara vill ta dagen som den kommer.

Jag är ett stort fan av Sagan om Ringen, och när jag var på Nya Zeeland första gången 2005 drog jag med mitt resesällskap på en rolig utflykt som utgick från Queensland på Sydön. Den gången fick vi mest ta del av vacker natur, där det dock var svårt att föreställa sig var filmscenerna hade tagits, så jag var verkligen i Sagan om Ringen-himlen andra gången jag besökte Nya Zeeland 2013. Då fick vi leka med svärd, iklädda mantlar, i en skog liknande Lothlorien, se var Isengard och andra ställen i filmerna byggts upp (med hjälp av guidens bilder från de olika scenerna, vilket underlättade) och det bästa av allt – njuta av Hobbitarnas hem i Hobbiton, eller Matamata som det heter. Matamata ligger på Nordön, inte långt från Hamilton och Rotorua. Jag blir fortfarande fylld av glädje när jag tänker tillbaka på de fina små husen med runda dörrar, den vackra utsikten och längtan efter att själv få vara en liten Hobbit och springa omkring och titta på Gandalfs tokerier och umgås med Bilbo, Frodo, Sam och de andra.

Det som gjorde besöket extra minnesvärt var restaurangen The Green Dragon Inn. Inredningen och de utsökta detaljerna i träpelarna och dörrarna är helt fantastiska, och ölet smakar gott och serveras i fina "muggar". Jag råkade dessutom tappa en mugg i golvet som gick i tusen bitar för att jag var så fascinerad av att titta mig omkring, så jag visste inte riktigt vad jag gjorde... Ooops, pinsamt, men personalen var jättegullig och gjorde ingen stor grej av det. Trots det något saftiga priset på \$79.00-\$195.00 för vuxna skulle jag inte tveka en sekund att åka dit igen. Förutom den natursköna omgivningen får man även höra roliga historier om hur filmerna gjorts och roliga anekdoter om skådespelarna. En grej jag fortfarande minns är att när Liv Tyler, som spelar "Arwen", skulle gå ut på nattklubb någonstans på Nya Zeeland blev hon nekad att gå in – de hade ingen aning om vem hon var (eller att hon dessutom är dotter till sångaren Steven Tyler från Aerosmith). Stuntfår och djur som är med i filmen hyrdes in istället för att använda sig av traktens hundratals får (men tydligen hade ett av de fåren hamnat med på film ändå), och de dekorerade träden själva med 20 000 blad per

träd. Fantastiskt arbete. Vill man ha ett fysiskt minne med sig hem, utöver alla hundratals foton, så finns det många smyckesbutiker i landet (och i anslutning till olika turer) som säljer halsband, ringar och dylikt med anknytning till filmerna. För min del har det blivit en tumring i silver där det står samma text som i ringen i filmen, och ett halsband (Arwens "Evenstar"). Jag som gillar att skriva brev tyckte även det var en stor grej att hitta specialdesignade frimärken med olika motiv från filmerna.

Är det så att man inte är fan av Sagan om ringen så finns det mycket annat Nya Zeeland kan erbjuda. Naturen är fantastisk på båda öarna. Rotorua på Nordön är en viktig plats för ursprungsbefolkningen, och maorikulturen är stark. Det är härligt att se att maorierna har en så självklar tillhörighet. Landet präglas av maorisk konst och olika ortnamn, där "wai" (vatten) förekommer i många. Dessutom finns det många naturliga gejsrar och varma källor runt staden. Vi passade på att besöka vackra Waimangu Volcanic Valley som ligger 20 minuter från Rotorua, där vi strosade runt på en självguidad tur. Det är en 4 km lång sträcka som passerar fantastisk natur, vulkanisk ånga och flera varma källor. Det här är något du inte får missa om du är i närheten! Planera in gott om tid också, då jag nästan kan lova att du kommer att vilja stanna och fotografera var och varannan meter. Vi var där i augusti, då det fortfarande är vinter. Det var mycket turister i Hobbiton, men i Waimangu Volcanic Valley kunde vi gå omkring helt ensamma.

Skulle du känna för något mer fartfyllt så finns det sådana äventyr i Rotorua och dess omgivningar också, likaså verkar det vara ett spaparadis om man istället vill ta det lugnare och koppla av. Dock får man stå ut med stanken av svavel i denna stad, då gejsrarna och andra naturliga källor avger denna otrevliga lukt. Nya Zeeland har väldigt mycket att erbjuda, oavsett om man är sugen på Sagan om Ringen, fantastisk natur, äventyr, konst, kultur, shopping, god mat eller om man hellre bara vill ta dagen som den kommer. ★

Nyheter & MEDLEMSFÖRMÅNER

Besök vår hemsida www.australien-nyzeeland.se
eller vår Facebook-sida www.facebook.com/ausnzfs
för aktuella föreläsningar, föreningsmöten och evenemang.

Skriv eller föreläs med Vänskapsföreningen

Vi söker både föreläsare och artikelförfattare till Down Under. Hör av dig om du kan tänka dig att dela med dig av dina upplevelser från Australien och Nya Zeeland. lars.wallin@australien-nyzeeland.se

Gurrumul

Gurrumul is a 2018 Australian documentary film about the life of Geoffrey Gurrumul Yunupingu. The film premiered at the Berlin Film Festival in February 2018 to positive reviews. The film had Australian release on 26 April 2018.

www.madmanfilms.com.au/gurrumul

De gick 3 000 kilometer genom Nya Zeeland

Att vara ute och röra på sig är något många kanske gör för lite av. Men det gäller inte Rebecca Strömberg och Andreas Bergman från Kungsbacka. Under våren kom de hem från en över tretusen kilometer lång vandring på Nya Zeeland.

www.svt.se/nyheter/lokalt/halland

Hoodoo Gurus på Spotify!

Tillhör ni dem som reste i Australien på 80-talet så har ni förmodligen hört det australiska rockbandet Hoodoo Gurus med hits som exempelvis 'What's my scene'. Nu finns gruppen äntligen tillgänglig på Spotify och redo att upptäckas igen eller kanske för att väcka minnen från Down Under. www.spotify.com

Australien vill skydda Stora barriärrevet

Enligt Australiens premiärminister Malcolm Turnbull ska mer än 500 miljoner dollar - cirka 312 miljoner euro - anslås till skydd av revet.

Källor: Sveriges Radio, Reuters, The Guardian, ABC

Tour Pacific tipsar!

Heta Singapore - värt ett stopp på resan!

Singapore är hett på flera sätt. Här planeras just nu för ett historiskt presidentmöte om en månad. Man bjuder också på banbrytande arkitektur, spektakulära sevärdheter och en matscen med influenser från Kina, Malaysia, Indien och Europa som gör Singapore till Asiens mathuvudstad nummer ett. www.tourpacific.se

Australienresor tipsar!

Nationalparker, mat och vin. En kombinationsresa där ni får uppleva den orörda naturen i Northern Territory innan ni fortsätter till Victoria och South Australia för fantastiska mat- och vinupplevelser. Pris per person när två reser tillsammans: från 49 995 kr. www.australienresor.se

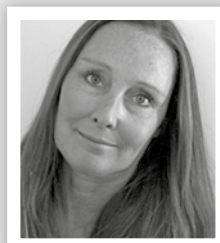
My Planet tipsar!

Drömrör till Australien sedan 1963! Rev, outback, stränder, djur och natur! Vi är Sveriges äldsta Australienexpert. www.myplanet.se

Down Under Bar, Göteborg

Aussie rules, Rugby, football or synchronized swimming. Whatever your sport get in touch and we will try our damnest to show it.

www.downunderbar.se

Åsa Duffy

föreningsambassadör på Nya Zeeland

Vänskapsföreningens ambassadör på plats i Auckland, Nya Zeeland.

Som medlem i AUSNZFS kan du ställa frågor till Åsa.

duffy.asa@gmail.com

Welcome to New Zealand

www.tourismnewzealand.com

Tourism Australia

www.tourism.australia.com

New Zealand

www.newzealand.com/us

Welcome to Australia

www.australia.com/en

SYDNEY

– dit åker vi gärna igen och igen

Text och foto: Birgitta Eriksson

Alla vägar bär till Rom brukar man säga. För oss kan nästan samma sägas om Sydney – med viss reservation. Men alla gånger utom en har våra besök Down Under också inbegripit ett besök i Sydney.

Första gången var årsskiftet 2003/2004. Efter sju timmars flyg från Singapore kom vi till Sydney tidigt på morgonen den 30 december. Fyra dagar hade vi på oss att bekanta oss med staden inklusive nyårsfirande innan vårt första gemensamma australienäventyr skulle fortsätta. Man hinner mycket på fyra dagar.

Första dagen letade vi oss ner till Sydneys "turistcentrum": The Rocks, Circular Quay, Sydney Opera House, Sydney Harbour Bridge och Botanic Garden. Vårt hotell låg invid Darling Harbour så det var en bit att gå, men samtidigt får man ju "känna in" miljö, folkliv, ljud och lukter lite mer direkt. Den andra dagen, nyårsafton, inledde vi med att utforska Darling Harbour med alla sina restauranger, informations-, shopping- och aktivitetscentra för att inte tala om folk- och fågelliv (många ibis) och förstas båtar. Vi gick en tur i Sydney Aquarium och passade också på att gå runt i Chinese Garden of Friendship. Där var det fridfullt sånär som på uppvaktningen av ett brudpar med följe som skulle fotograferas just där vi tänkte gå.

Vid lunchtid var vi tillbaka i "händelsernas centrum" för att rekognoscera. Folk hade redan placerat sig inför nyårsaftonens fyrverkerier. Väskor kontrollerades vid "infarterna" till olika områden eftersom det var förbjudet att ta med alkohol. Så mycket klokare blev vi nog inte när det gällde var vi skulle placera oss under kvällen (alla restauranger var redan fullbokade). Men vi var ju ändå i "rätt" stad.

Efter en tur tillbaka till hotellet och lite siesta var det dags att på nytt gå ner mot operahuset. Alla var på väg åt samma håll. En del gator var avstängda och nere vid The Rocks, Circular Quay och Sydney Opera House var det packat med folk och klockan var bara åtta. Vi hittade ett stånd där de sålde asiatisk mat som vi kunde ta med. Området runt operahuset var

redan fullt = avstängt för fler besökare och samma besked fick vi när vi försökte gå in i Botanic Garden. Alla grindar var stängda. Till slut hittade vi en grön plätt utanför avstängningarna och en mur att sitta på. Där intog vi vår nyårsmiddag med vatten till. Klockan nio avfyrares ett första fyrverkeri. Det fick räcka så långt. De resterande timmarna fram till tolvslaget valde vi att vara nära vårt hotell i Darling Harbour. Massor av folk, levande musik från olika scener, trötta barn. Så värst pigga var väl inte vi heller. Så äntligen blev klockan tolv och vi kunde beundra nya storslagna fyrverkerier. Lite besvikelse kände vi kanske över att inte få se fyrverkerierna lysa upp bron, men vi var ju här – i Sydney – och det blev 2004. Och vi kunde ringa till våra barn och önska Gott Nytt År flera timmar innan de själva firade.

Två hela dagar kvar att upptäcka Sydney. Vad ska man välja? Climbing the bridge fanns med på listan över tänkbara aktiviteter. Men nej, första möjliga tillfälle var den 3 februari. Det får bli en annan gång. Det blev istället en guidad visningstur i operahuset. Spännande att se denna skapelse också inifrån. Köade sedan till färjan som tog oss till Taronga Zoo på andra sidan bukten. Solen gassade och vi var inte särskilt väl skyddade. En vänlig australiensisk familj uppfattade vårt dilemma och gav oss varsin keps (med glassreklam). Spännande att se djur som inte brukar förekomma i andra djurparker såsom temu och näbbdjur. Nästa dag tog vi en runda med Monorail innan vi på nytt köade nere vid färjehamnen. Denna gång för en tur till stranden i Manly. Massor av människor. En stor del av hav och strand var reserverad för surfare och en liten remsa för badande. Den räckte i alla fall till för oss. Det fanns mycket aktiviteter att titta på längs stranden, bland annat en beach-volleyboll-turnering.

Med Indian Pacific från Perth till Adelaide och med bil från Adelaide via Ocean Road, Melbourne och Canberra anlade vi mitt i morgonens rusningstrafik till Sydney den 19 mars 2007. Den här gången hade vi två hela dagar på oss att utforska Sydney. Överst på checklistan stod broklättring

som vi varit förutseende att boka i förväg till den 20 mars. Men vi hann också med en hel del annat – inte minst fortsatt utforskning av områdena runt Observatory Park, The Rocks, Circular Quay, Sydney Opera House och Botanic Garden. Men förväntningarna var till stor del riktade mot broklättringen.

”Dagen Climb – hur är vädret?” Det var min första undran på morgonen. Sol. Så bra. Dagens första vandringstur gick neråt Circular Quay och parken för att söka rätt på platsen där vi hade ätit vår nyårsmiddag 2003. På vägen dit försökte jag fånga en bra bild på de grönröda papegojorna. Inte lätt. Vi hittade platsen där vi suttit och ätit nudlar och tittat på de första mindre fyrverkeriet från bron. Precis utanför de då stängda grindarna. Nu var de öppna. Vår tur upp på bron var först framåt kvällen, så vi kunde i lugn och ro ägna dagen åt att vandra i parken och titta på vackra blommor,

ibisfåglar, kakaduor och hundratals flygande hundar (bats) som flög omkring eller hängde i träden. En tur till Darling Harbour hann vi också med liksom att ta del av Amnesty Internationals aktivitet för att stödja frigivandet av en australiensisk medborgare som satt fängslad i Guantanamo-basen på Kuba. Vi provade att sitta instängda en stund i en kopia av den cell som han suttit i ett antal år.

Innan själva broklättringen startar måste man igenom olika ”slussar”. Först fick vi sitta i ett förrum och titta på en video, sedan blev det muntlig information i ett annat rum. Vi fick också fylla i en deklaration att vi var friska och göra ett alkoholtest. I nästa ”sluss” fanns omklädningsbås där vi fick ta på oss grå ”rymdoveraller”. Några lösa föremål fick vi inte ha på oss. Sedan fick vi stå i ring och presentera oss för varandra och berätta varför vi valt att klättra på bron. En mängd attiraljer skulle också fästas på oss – och testas, bland annat bälte och säkerhetslinor, band för glasögon, svettduk runt handleden, regnrock i påse, pannlampa, kommunikationsradio och hörlurar. Svetting blev man och tid tog det.

Så äntligen fick vi börja gå, först under själva brofästet sedan lite ut över vattnet och slutligen ett par trappor uppåt, men fortfarande under själva brobanan. Vi hade i förväg informerats om att vi kanske inte skulle kunna klättra upp på brovalvet på grund av vädret. Och det blev för riskabelt – mörka moln och blixtar täckte hela himlen på andra sidan bron. Det var bara att traska tillbaka igen. En liten tröst var att vi fick se operahuset uppfraån Sydneys äldsta gatutoalett och de flygande hundarna som startat sin jakt efter mat. Vi kunde ha fått en ny tid, men skulle lämna Sydney dagen efter så det var inte möjligt. Pengarna fick vi förstås tillbaka. Biljetter till tornet vid brofästet som vi fått tillsammans med ”klättringsbiljetten” gav vi till en svensk som serverade oss på restaurangen efter den avbrutna klättringen. Han och hans danska flickvän hade tänkt gå dit – så de verkade hamna i rätta händer.

I februari 2013 var det så dags igen. Denna gång kom vi från Christchurch i Nya Zeeland och hade två dagar på oss att återse platser vi gillar och upptäcka nya. Även denna gång använde vi våra egna fötter och ben mest som transportmedel. Operahuset, Botanic Garden, Hyde Park, The Rocks, Circular Quay, Darling Harbour och Chinatown var några mål vår stadsvandring. Vi kunde bland annat notera att de flygande hundarna försvunnit från Botanic Garden och att det pågick en hel del förberedelser inför det kinesiska nyåret. Passade också på att stanna till vid Chinese Garden of Friendship i Darling Harbour. Där fick vi ännu ett bevis på den vänlighet över nationsgränser man ofta möter under resor. En kinesisk familj ville att vi skulle fotografera dem. De blev mycket tacksamma och ville också fotografera oss. Det fick de.

Att då och då höra svenska är också välkommet när man är i främmande land. Den här gången gjorde vi det bland annat i form av sång när vi gick genom Hyde Park. Plötsligt hörde vi två ungdomar spela och sjunga ”Ja må han leva, ja må han leva...”. De hette Josefin och Jonas och var i Sydney för att spela med en grupp. Just nu hade de tagit lite semester och sjöng för en kompis som fyllde år.

Vi lämnade Sydney på kvällen med en Greyhound-buss som tog oss till Adelaide via bland annat Canberra. En till stor del nattlig tur genom Barossa Valley och andra vidsträckt vindistrikt. Så mycket sömn blev det inte, men en minnesvärd upplevelse att se landskapet genom bussfönster och sträcka på benen på nattöppna barer. Chaufförbytte blev det förstås några gånger och antalet passagerare varierade under färden. Som minst var vi nog bara fem. Väl framme i Adelaide hade vi ett knappt dygn på oss att ställa om till nästa äventyr – tågresan med The Ghan till Darwin. ★

Drömmen om Australien blir verklighet

Text & Foto: Malin Boman

När jag var liten hörde jag många spännande historier om Australien långt borta på andra sidan klotet av min farbror som var sjökapten och seglade till Melbourne.

Som i trans satt vi, min bror och jag, och lyssnade på hans berättelser och sneglade med avundsjuka blickar på en uppstoppad koala som vår kusin hade fått. Den var tjock och hårt uppstoppad, hade ledsna ögon och armarna utsträckta som om den ville bli kramad, och klädd med riktig koalapäls. Jag klappade den lite försiktigt medan jag drömde mig bort. Tänk om man kunde få komma dit en dag? Dit där det tydligen alltid är sol och varmt varenda dag? Där det alltid blåser ljumma vindar och havet är så där härligt turkosblått? Kanske var jag fem, eller sex år gammal då jag hörde min farbror berätta dessa historier, men de bet sig fast i mitt inre som ett envist myggbett. DIT skulle jag bara fara en dag!

Knappt 20 år senare anlände jag, min man och våra två små barn, båda under tre år, till Sydney efter en lång och jobbig resa. Vi hade köpt tre enkla flygbiljetter, det billigaste vi kunde hitta för att spara pengar. Minste sonen åkte gratis de 33 timmarna i luften, sittandes i mitt knä. Det var knappt att säkerhetsbältena fungerade och de tuffa flygvärdinnorna med turkosgrön ögonskugga var knappast barnvänliga och ville knappt värma lite vatten till vällingen vi hade med oss.

På den tiden, långt innan internet och mobiler fanns, kändes Australien så mycket längre bort, och det fanns inte mycket information att hitta i Sverige. Månaderna innan vi reste ringde vi upp den australiensiska ambassaden och bönade och bad om att få deras gamla dagstidningar. Det fick vi och vi slukade allt vi kunde komma över i de redan tummade tidningarna - The Sydney Morning Herald. Där fanns många ord vi aldrig hade sett förut, och ännu fler förkortningar på allt möjligt. Australiensarna älskar förkortningar. Vi letade oss igenom hyresannonserna men bestämde oss för att börja med att bo på ett Guest House, en billigare variant av motell, i Bondi Beach ett par veckor för att på plats få en bättre uppfattning av hyresfronten. Det fick bli Bondi Beach då detta var ett av de få ställen i Sydney vi hade hört talas om, och deras fina strand.

Rummet vi hyrde var litet och nergånget. Det fanns en dubbelsäng, ett bord, en stol, en TV och ett litet handfat. Gästerna delade på köket och en toalett. Mest var det backpackers som bodde där, de brydde sig inte om standarden. Men vad spelade det för roll? Vi var ju framme! Det vi drömt om hade äntligen blivit verklighet!

Min man hade av en slump fått veta att hans svenska arbetsgivare hade fått ett kontrakt i Australien och erbjöd honom ett jobb precis innan vi reste. Jobbet kommer dock att vara i Brisbane och vår biljett som redan var betald gick till Sydney. Men visst, han kunde få jobba hemifrån ett

par veckor innan vi måste flytta. Så dagen efter vi anlant köpte han en dator och började jobba i det lilla rummet som nu också fick bli kontor. Hur detta funkade vill jag nog inte minnas, men det gick visst det med. Jag och barnen spenderade mycket tid på stranden, som bara låg några minuter hemifrån, och gick på upptäcktsfärd i vår nya omgivning.

Men vi hade ett stort bekymmer; vår yngste son vägrade dricka den australiensiska vällingen. Han ville bara dricka Sempers. Men med de strikta australiensiska matreglerna hade vi bara fått ta med oss ett par burkar på flyget. Hur skulle vi lösa detta? Snart hade vi köpt alla sorters välling som fanns att få tag i, men ungen vägrade.

Tack och lov träffade jag en vänlig småbarnsmamma nere på stranden som föreslog att jag skulle prova Weetbix, något som alla ungar älskar menade hon. Något sådant hade jag aldrig hört talas om. Det visade sig vara en sorts torr frukostprodukt, lite som ett tjockare knäckebröd fast mindre till formatet, gjort på vete och som man äter med mjölk. Äntligen blev det succé! Konstigt nog verkade det som om vi fått en riktig australiensare till son och allt är frid och fröjd. Ett par dagar senare firade vi hans första födelsedag med choklادتårta i det slitna köket.

På kvällarna när barnen hade somnat i sina resesängar slog vi på TV-apparaten. Även om vi hade bra betyg i engelska på gymnasiet var detta något helt annat. Oj vad de pratade fort och skrattade åt saker vi inte förstod. Den svenska textremsan fattades ju, och våra hjärnor kändes krossade efter bara ett par timmar.

Men det var något annat som var jättekonstigt. Butikerna på den tiden var bara små nergångna kvartersbutiker som mest sålde tidningar, konserver och annan mat i torrförpackningar. Dessa drevs oftast av en man som bodde vägg i vägg med butiken. Så fort en kund gick in genom den öppna dörren ringde en klocka och mannen tog sig upp från sin stol framför TV-apparaten och rakt in igenom butiken och fram till disken. De luktade oftast svett och hade stora ölmagar intryckta i ett linne, slitna shorts, håriga ben och flipp flopps, eller thongs som de kallas i Australien.

"Morning love!" brukade de säga medan de hängde över disken. Vad då "love"? Vad menade han med det? Det var väl lite att ta i, tänkte jag. Så jag bestämde mig illa kvickt för att uppsöka en annan kvartersbutik dan därpå där jag blev bemött med "Hello darl, what can I help you with today?" Nämen, vad är detta? Jag är väl inte hans "darl". Det fick bli en annan butik dagen därpå. Inte förrän jag hade gått igenom varenda kvartersbutik i hela Bondi Beach förstod jag att det bara var så man tilltalade kvinnor där och inget annat.

Visst, drömmen hade gått i uppfyllelse, men det var mycket nytt att lära sig. ★

AUSTRALISKA NYZEELÄNDSKA VÄNSKAPSFÖRENINGEN

1969 – 2018

Text: Lars Wallin

Med fokus på Australien och Nya Zeeland sedan 1969

Möt styrelsen för Australiska Nyzeeländska Vänkskapsföreningen

Erwin Apitzsch, ordförande.

Hemort: Lund

Jag har besökt Australien tre gånger
och Nya Zeeland en gång.

Mina specialintressen är idrott och resor.

erwin.apitzsch@australien-nyzeeland.se

Tel: +46708144865

Lars Wallin, Vice ordförande.

Hemort: Uddevalla

Jag har besökt Australien nio gånger.
Mina specialintressen är musik, kultur och
ursprungsbefolkningen aboriginerna.

lars.wallin@australien-nyzeeland.se

Tomas Eisner, Kassör.

Hemort: Nacka

Jag reste till Australien första gången 1982 och
tycker att både Australien och Nya Zeeland
är fantastiska länder. Har sedan dess återvänt
regelbundet. Mina specialintressen är resor.

tomas.eisner@australien-nyzeeland.se

Margot Garmelius, Sekreterare.

Hemort: Nacka

Åkte efter gymnasiet till Nya Zeeland
och Australien på 60-talet och reser
dit så ofta det bara är möjligt.

Mina specialintressen är resor.

margot.garmelius@australien-nyzeeland.se

Katherine Hansson, Ledamot.

Hemort: Stenungsund

Jag är en Svensk/Yankuntjatjara/Australisk
kvinna från Quorn i SA.

Mina specialintressen är resor,
utbildning och aboriginisk kultur.

katherinehansson@gmail.com

När föreningen bildades var det främst för att organisera gruppresor till Australien och Nya Zeeland. Idag är vår förening mycket mer än så, vi knyter vänskapsband och utbyter erfarenheter mellan medlemmar som bor eller har rest i länderna Down Under. Vi arrangerar föreläsningar runt om i Sverige samt ger ut vår medlemstidning Down Under fyra gånger per år. Vi vill utöka kunskaperna om länderna, inte bara som resmål, utan även om kultur, historia, arbete, studier och vardagslivet. Det är också ett forum för medlemmar att via föreläsningar och artiklar dela sina reseupplevelser och erfarenheter med likasinnade.

Historia

Allt startade för mer än 50 år sedan då en Skandinavisk-Kanadensisk Vänskapsförening startades av Gunnar Kristensen. Anledningen var att det blev ett större behov vid den tidpunkten att kunna resa till Kanada och besöka släktingar. På den tiden var det inte bara att beställa en flygbiljett på internet. För många var en sån här resa en resa man gjorde en gång i livet och det var många års besparingar som låg bakom möjligheten att resa och träffa nära släktingar som emigrerat till Kanada. Men hur skulle man bära sig åt för en sån här resa? Vänskapsföreningen som hade bildats, samlade erfarenheter och kunskaper som man sen kunde hjälpa medlemmar med att planera sina resor. USA blev senare också en del av Vänskapsföreningen.

År 1969 blev sen den Australiska Nyzeeländska Vänskapsföreningen grundad av N.J. Benn, Preben Östergård och Svend Aage Nielsen.

Inspirationen var den Kanadensisk Amerikanska Vänskapsföreningen och grundtankarna var desamma. Det var många som drömde om att besöka landet "Down Under" men inte hade kunskap hur man skulle göra för att starta ett sådant stort projekt.

Genom åren har det skett en mängd olika administrativa förändringar, men idéerna om att hjälpa medlemmarna med att planlägga och genomföra resan till Australien, Nya Zeeland lever vidare.

Artiklar till DOWN UNDER

Vi söker reseberättelser till medlemstidningen DOWN UNDER. Har du en intressant historia, så sänd den till lars.wallin@australien-nyzeeland.se – gärna tillsammans med dina bästa, relevanta bilder (Högupplösta). Insatta artiklar, som publiceras i den tryckta DOWN UNDER ersätts med 500 kr.

Bli Medlem

Bli medlem i Vänskapsföreningen och utöka dina kunskaper om länderna, inte bara som resmål, utan också om kultur, historia, sport, vin, studier, arbete och hur det är att leva i Australien och Nya Zeeland. Som medlem erhåller du medlemsförmåner samt medlemstidningen.

Australiska Nyzeeländska Vänskapsföreningen. Inbetalning av 200 SEK till PlusGiro konto 54 81 31-2. Medlemsavgiften gäller för kalenderår. ★

BLI MEDLEM / FÖRMÅNER

Bli medlem i Vänskapsföreningen och utöka dina kunskaper om länderna, inte bara som resmål, utan också om bland annat kultur, historia, sport, vin, studier, arbete och hur det är att leva i Australien och Nya Zeeland. Det är också ett forum för medlemmarna att dela egna reseupplevelser med andra med samma intresse.

Medlemsförmåner

Som medlem erhåller du förutom vår medlemstidning även förmånen att kunna ställa detaljerade frågor till föreningens ambassadörer. Vi presenterar fler tillfälliga och långvariga förmåner på vår hemsida www.australien-nyzeeland.se

Bli medlem

Inbetalning av 200 SEK till PlusGiro konto 54 81 31-2. Var vänlig ange namn, ev. medlemsnummer och e-postadress. Vi arbetar konstant med att skaffa flera och bättre fördelar för dig som medlem. Utöver medlemstidningen Down Under, hemsidan och deltagande i olika arrangemang runt om i landet, kan du som medlem få en rad olika rabatter hos olika samarbetspartners.

B

Vill du skriva en artikel för **DOWN UNDER?**

Har du rest, studerat, arbetat eller
upplevt något intressant med koppling
till Australien och Nya Zeeland?

Kontakta oss via **www.australien-nyazeeland.se**

